

Lederens spalte

Komposittindustrien er en ung og mangfoldig bransje. Den ble født på samme tid som mange av bransjens aktive så dagens lys. 50 års jublantene står nå i kø. Både bedrifter og enkeltpersoner har passert, eller vil passere denne milepæl i år eller i nærmeste fremtid.

50 år er ingen alder for en industri, men 50 år for oss komposittører gir alltid rom og tid for ettertanke. Komposittindustrien har mange kompetente og kunnskapsrike personer som har bidratt til å gjøre industrien til det den er i dag. Avanserte og «sexy» produkter er noe av vårt varemerke. Men; allikevel har vi et klart forbedringspotensial. Jeg tenker da spesielt på produktutvikling, design og nye produksjonsprosesser. Det er vel intet materiale som har et så godt grunnlag for en fleksibel design som det kompositt har. Men bruker vi våre svært gode designmiljøer i tilstrekkelig grad? Og ser vi vårt eget potensial i utviklingen av nye produkter innen nye markedsområder? Og; er tiden nå inne til å tenke hybridprodukter hvor vi i sterkere grad kombinerer produkttegenskapene til kompositt, termoplast og lettmetaller?

Og så var det dette med produksjonsprosesser. Hos vårt danske broderfolk er nå snart all produksjon basert på lukkede prosesser. Men fremdeles er det faktisk et synspunkt her hjemme på berget at det å produsere i en lukket prosess er dyrt og komplisert. Noe som våre snapsdrikkende naboer klart har motbevist! I Fredrikstad sier vi at alt «årner sæ», men faktisk er virkeligheten slik at noen må «årne» det. Jeg tror at vår industri kan «årne» det meste. Både bedre design, nyskapende produkter og effektive produksjonsmetoder.

Paal Fisichenich

Har du nyheter, informasjon eller synspunkter? Vær snill å sende dem på e-post til fischmt@online.no eller ring Paal Fisichenich på telefon 913 68 150

Paal Fisichenich, daglig leder i Norsk Komposittforbund.

Hemmelig satsing i Mandal !

Umoe Mandal konkurrerer om å få bygge to typer luftputebåter i kompositt for USAs marine.

– Vi har holdt på i snart to år med konseptstudier betalt av US Navy. Hittil har vi arbeidet i hemmelighet med skroget. Vi mener verftet er verdens fremste, men vi har harde konkurrenter i USA.

For å komme i mål må vi ha et tett samarbeid med myndighetene både i Norge og USA, avslørte administrerende direktør Peter Klemsdal da verftet for litt siden hadde besøk av statssekretær Espen Barth-Eide i Forsvarsdepartementet. Statssekretæren meddelte samtidig at avtalen norske myndigheter hadde gjort med Lockheed Martin om kjøp av transportfly, inneholdt en gjenkjøpsavtale han håpet ville komme Umoe Mandal til gode.

I Pentagon

– Jeg har personlig vært i Pentagon flere ganger for å diskutere kjøp av komposittbåtene som lages i Mandal. Mitt inntrykk er at det kan være stor grunn til optimisme for kontrakter, sa Barth-Eide. Han mener sjansene for verftet aldri har vært større for salg i USA.

Administrerende direktør Peter Klemsdal sier han er glad for støtten fra regjeringen, men påpeker at ingen kan gi konkrete løfter om nye kontrakter. Han sier at verftet hittil ikke har lyktes å komme med på norske gjenkjøpsavtaler til tross for forsøk gjennom en årrekke. Det er verftet selv som har sikret seg oppdragene i USA etter å ha brukt flere titalls millioner.

Eksperimentfartøy

Den ene båten er et eksperimentfartøy på 70 meter, og er anslått å koste en milliard kroner.

– Fartøyet skal kunne gå opp på land og blant annet sette fra seg tanks, forteller Klemsdal.

– Det andre fartøyet er halvparten så stort og et par meter mindre enn våre egner MTB'er. Fartøyet lages nå i aluminium, men serien som planlegges skal være i kompositt. Serien skal bygges over ti år, legger Klemsdal til.

Byggestart for eksperimentfartøyet er planlagt i 2009, mens serien på 50 eksemplarer av de andre båtene er planlagt å starte i 2010. Amerikansk marine vil kreve at én bygges i USA, men verftet håper at en betydelig del av modulene til båtene kan lages i Mandal.

Døråpner

Umoe Mandal er trukket med i utviklingsprogrammet for det europeiske kampflyet Eurofighter og kjemper om en kontrakt på ti millioner kroner. Hvis det lykkes, tror Klemsdal det kan åpne døra for bedriften inn på det sivile flymarkedet i Europa.

Mandalsverftet arbeider for å få et samarbeid med Saab-konsernet i konkurransen om produksjonen av svenske kampfly. Konsernet er opptatt av et svensk-norsk industrisamarbeid med mål å selge flyene til Norge.

– Det er foreløpig uklart hva vi kan få ut av samarbeidet, sier Klemsdal.

Ingen grunn til kritikk

Statssekretær Espen Barth-Eide ser ingen grunn til å kritisere forsvarsjefen for å sende MTB-ene som bygges ved Umoe Mandal rett i opplag. Det er ett av ryktene i tilknytning til forsvarsstudien som legges fram nå i høst.

– Nå er det tredje gang på rad forsvarssjefen vil sende luftputebåtene fra Umoe Mandal direkte i opplag. Går det ikke en grense for å motsette seg politiske vedtak?
– Forsvarssjefen gjør hva han mener er rett, men det er regjeringen som bestemmer. Jeg har registrert at statsminister Jens Stoltenberg har uttalt at båtene bygges for å brukes, sier Bart-Eide. Regjeringens langtidsplan legges fram etter jul. Statssekretæren uttaler at Umoe Mandal gjennomfører et teknologisk prestisjeprosjekt. Han er enig i at det kan bli vanskelig å selge båtene i USA dersom de ikke kan brukes i Norge. Jeg skjønner at det stresser et lokalmiljø når det skapes usikkerhet om en hjørnesteinsbedrift, men kan ikke gi løfter akkurat nå, sier han.
Kilde: Fædrelandsvennen

Komplette renseanlegg fra VPI

Vestfold Plastindustri AS (VPI) har lansert et komplett program for prefabrikkerte renseanlegg på det norske markedet, kalt Green Clean. Anleggene dekker kravet til konvensjonelle rensemetoder fra minirensanlegg for eneboliger. Anleggene bygger på et svensk patent, og har vært på det svenske markedet de siste fire årene. Anleggene har en enkel og utprøvd konstruksjon med meget gode rensresultater. De har høy driftssikkerhet og lave investerings- og driftskostnader. Alle GreenClean-rensanlegg tilfredsstiller renskravene som fremkommer i «Forskrift om begrenning av forurensning» fra Statens forurensningstilsyn (SFT). GreenClean kan benyttes i forbindelse med boligrensing

eller for rensing av avløp fra hytter og hyttefelt.

Renseprosessen skjer i tre steg:

- 1) Slamavskilling
- 2) Biologisk behandling
- 3) Fosforreduksjon/kjemisk felling

Det første rensetrinnet (primærbehandlingen) består av en slamavskiller for fjerning av grovere stoffer fra avløpsvannet. Slamavskillere av denne type leveres av VPI i flere ulike størrelser. Deretter, i et biologisk rensetrinn, kalt sekundærbehandling, fjernes løst og partikulært stoff. En blåsemaskin blåser store mengder luft (oksygen) til bioreaktorene og det dannes dermed mikroorganismer (bakteriekulturer) som bryter

Et Green Clean-anlegg nærmer seg fullføring.
Foto: Vestfold Plastindustri

ned avfallsstoffene. Til slutt skjer etterbehandlingstrinnet, for ytterligere reduksjon av fosfor, miljøgifter, medisinerester, nitrogen og andre uønskede stoffer i utløpsfraksjonen. En hel del fosfor binder seg til slammet som lagres i det biologiske steget. Det gjenværende felles ut med fellingskjemikalier.